

БЕОГРАД

Студио Бечкерек, Нови Сад

Специјални додатак

Откључајте Магију увећане реалности! (Magic of Augmented Reality)

Скенирајте QR код или преузмите и покрените апликацију **Belgrade AR**.

Наместите свој мобилни уређај изнад слика.
Дозволите идентификацију слика скенирањем.
Пажња! Страница мора бити на одговарајућем светлу и равно положена.
Апликацију можете покренути на насловној страни и на странама 3 и 125.

ИСТОРИЈА

Београд је престоница Србије, а пре тога је био главни град Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, потом Југославије у разним верзијама и називима, док се коначно опет није вратио Србији. Стар је миленијумима, а о његовој старости сведоче само „преживели“ остаци ратова и рушења која су одувек била драматична и брутална. Последње је било 1999. године. Током историје њиме су дуже или краће време господарили Аутаријати, Келти, Римљани, Византинци, Хуни, Сармати, Остроготи, Авари, Бугари, Мађари, Турци, Аустријанци, Немци, а српска престоница постао је још за владавине деспота Стефана Лазаревића, почетком XV века. Пред

почетак Другог светског рата Београд је званично имао 320.000 становника. Данас их је око 1,5 милиона на ужем градском подручју, односно око 2 милиона на читавој територији која захвата око 3.200 km², од којих је урбанизовано око 10%. То је више од четвртине укупног становништва Србије. Тек после завршетка Првог светског рата Београд је престао бити погранични град и нашао се усред националне територије, па је и развој града на северним обалама Саве и Дунава могао да се покрене.

ПОБЕДНИК

Споменик који симболизује победника настаје у време свеопштег одушевљења због коначне победе Србије над отоманском Турском у Првом балканском рату. Идејно решење дао је арх. Петар Бајаловић, а сама статуа је дело вајара Ивана Мештровића. У ствари, према оригиналној замисли, споменик је требало да се подигне на Теразијама, као део монументалне фонтане какву је замислио Мештровић. Како се рад на споменику одужио услед нових ратова, прилика да се пројекат реализује указала се тек 1927. године. Међутим, будући да је отпор јавности био велики, како у погледу концепције, тако и локације и чињенице да се сматрало да ће нагост мушког лика сметати осећању морала житеља Београда, пројекат је измењен, одустало се од фонтане, а за нову локацију је изабран бедем Београдске тврђаве. Споменик представља нагу херојску фигуру мушкарца ослоњеног на мач, са соколом у левој руци. Међу свим знаменитостима Београда „Победник“ је најпопуларнији мотив, иако је у време започињања радова на рестаурацији споменика много грађана по први пут видело детаље лица овог симбола, до сада скривене висином и ограничене углом гледања.

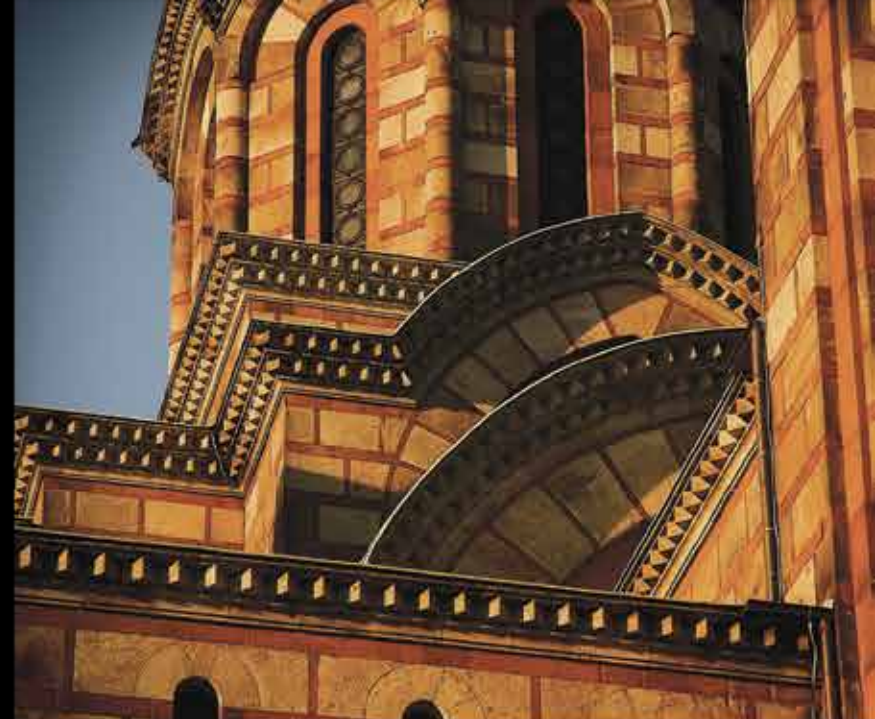
СКАДАРЛИЈА

Скадарлија је невелика улица у центру Београда, али по значају не заостаје за било којим булеваром. То је царство оних који воле живот и провод, али и оних који су живот подредили уметности или иконичкој патњи. Ту су некада долазили песници, књижевници, сликари, глумци, да утопе тугу или да освеже инспирацију. Данас долази свако ко жели да се опусти и за тренутак заборави на свакодневицу. Мисли се да су улицу, која се протезала између две градске капије, прво населили Роми, али је већ средином XIX века овде никао низ малих кафана и створен амбијент који је био истовремено поетичан, рустичан и носталгичан. Убрзо се ту развио живот који је, у малом, подсећао на париски Монмартр, и који је, како и приличи, постао стециште мајстора стиха и уздаха. Томе вероватно доприноси и чињеница да је Скадарлија поплована турском калдрмом, којом се понекад тешко корача, али стимулише песнички занос. Тако је Скадарлија постала култно место где се могло уживати у гастрономији духа и ништа слабијој гастрономији јела и пића и, свакако, неизбежне музике. На неки начин, Скадарлија је живи споменик историје Београда, његове културе и супкултуре. Крцка је ресторанима, кафићима, галеријама, а највише пролазницима, посетиоцима, радозналцима и ловцима на снове, своје и туђе. У Скадарлији су, на неки начин, сви истовремено и домаћини и гости! То је отворено позориште живота где се славни мешају са још увек незнатима, успешни са онима који још трагају за успехом, а заљубљени не трагају ни за чим, јер су већ пронашли шта су тражили.

ЦРКВА СВЕТОГ МАРКА

Црква посвећена Светом апостолу и јеванђелисти Марку почела је да се гради 1931. године, на месту старе гробљанске цркве истог имена, саграђене 1835. године где је била још старија Палилулска црква. Архитекти су били браћа Петар и Бранко Крстић. Градња је довршена 1940. године, али се на унутрашњем уређењу још увек ради. Иконостас је дело арх. З. Петровића, а мозаичке композиције урадио је сликар Ђ. Радуловић. Пројектована је по узору на цркву манастира Грачанице на Косову, и до малог освећења цркве Св. Саве у Београду била је највећи богослужбени православни храм у Југославији. Из некадашње гробне цркве пренете су у њу гробнице четворице архијереја Српске православне цркве, као и гробнице првог ктитора цркве и чланова династије Обреновића (кнеза Милана Обреновића II, краља Александра и краљице Драге и кнежевића Сергија и Ане Обреновић). У самој цркви су саркофази српског патријарха Германа и цара Стефана Душана Немањића. На локацији коју данас заузима Црква Св. Марка прочитан је 1830. године Хатишериф турског султана, којим се признаје аутономија Србије и потврђује њено устројство као кнежевине. Испред цркве постављен је 2018. године споменик српском патријарху Павлу, рад вајара Зорана Малеша. Црква Св. Марка једно је од иконичких знамења Београда.

Гробница патријарха српског
Германа

Гробница цара Стефана
Душана

ХРАМ СВЕТОГ САВЕ

Одлука о градњи храма посвећеног Светом Сави, заштитнику Србије, првом поглавару аутокефалне Српске православне цркве, просветитељу и законодавцу, донета је још 1896. године, али је до реализације прошло много времена. После два конкурса пројекат је поверен двојци истакнутих архитеката, Богдану Несторовићу и Александру Дероку, а радови на градњи започели су 1936, односно 1939. године Други светски рат је прекинуо градњу, а после 1945. године нове комунистичке власти забраниле су даље радове. Тек 1986. године радови су настављени, под управом арх. Бранка Пешића. Храм је по димензијама највећа православна црква у Србији, и једна од највећих у свету православног хришћанства. Може да прими око 10.000 верника, а висок је 60 метара. Подигнут је на врху врачарског брега, на месту на коме су 1594. године Турци спалили мошти светитеља, који се упокојио 1236. године. У крипти Храма налази се гробница патријараха намењена вечном починку поглавара Српске православне цркве, као и посебна гробна црква посвећена успомени на Св. кнеза Лазара, који је мученички пострадао у боју на Косову, 28. јуна 1389. године. Зидови и таванице Храма прекривени су мозаицима са златним позађем, на којима ради руски уметник Николај Мухин. Иако још незавршен, Храм живи пуним литургијским животом, и место је у коме се одржавају изложбе, предавања и концерти (за сада само у простору Цркве Св. кнеза Лазара). У непосредној близини Храма налази се здање Парохијског дома са већом салом за скупове, а у њеном је продужетку предвиђена градња новог двора Београдске патријаршије. Храм је окружен пространим портом, у чијем се западном делу налази Споменик Николи Тесли, дело вајара К. Јанковића. На крајњој западној ивици платоа Храма постављен је Споменик војду Карађорђу Петровићу, дело вајара Сретена Стојановића.

БЕЛИ ДВОР

Бели двор је назив за краљевску резиденцију грађену у периоду 1934–1936 године, у саставу Дворског комплекса на Дедињу. Пројектант је био арх. Александар Ђорђевић. Бели двор је био намењен за потребе тројице синова краља Александра II, и садржи три велика апартманска блока за краљевиће и један мањи за њиховог татора, јер су у време градње сва три краљева сина била малолетна. У приземљу су просторије за пријеме и званичне функције, а у сутерену и поткровљу помоћне просторије и службено боравиште за послугу, особље на дужности и пратњу гостију. У посебним објектима су дворска кухиња и гаража са службеним становима за запослене. По довршетку градње, у Бели двор се привремено уселио кнез Павле, један од три регента Краљевине, са својом породицом. У току немачке окупације 1941–1945. године Бели двор је био затворен, осим за повремене свечаности и прославе окупационе команде, а потом је постао званична резиденција Јосипа Броза. Због извесних контроверзи које су се појавиле у вези са његовим сталним боравком у Белом двору, Тито се преселио у приватну вилу у Ужичкој 15, али је у Белом двору остала његова званична канцеларија као премијера, односно, касније и председника републике. У периоду после Титове смрти Бели двор је био званична привремена резиденција страних шефова влада у посети Југославији, а после 1990. године поново званична резиденција председника Србије. Од 2001. године у Белом двору борави старешина Краљевског дома Југославије и Србије. У згради, која је отворена за групне посете, налази се знатан број предмета од великог уметничког и историјског значаја.

АДА ЦИГАНЛИЈА

Ада Циганлија је речно полуострво на Сави површине 8км², поред Савског језера. 1688. године на овом простору је борећи се против Турака тешко рањен принц Еуген Савојски, а од 1788. године овде је био логор аустријске војске. Кнез Милош Обреновић 1821. године проглашава Аду Циганлију државним добром, а 1920-1956. године овде се налазио затвор. Највеће отворено купалиште у Србији је управо Савско језеро на Ади Циганлији са уређеним плажама које су последњих година носиоци највишег међународног признања за квалитет у туризму и заштиту животне средине. Ада Циганлија је место уживања, спорта, рекреације али и место културе где се сваког лета организује фестивал Бир гарден.

2011. године изграђен је Парк науке где се на занимљив начин демонстрирају феномени из области физике, географије и астрономије. Овде се налази и сећање на великог српског уметника, писца и заљубљеника у Аду Циганлију - Мому Капора. Велики број скулптура налази се на Ади, а међу најпрепознатљивијим је „Камени град“, дело вајара Ратка Вулановића. За посетиоце жељне адреналина „Авантура парк“ је право место. Природно језеро Аде Циганлије - Ада Сафари, викендима у летњем периоду посети и до 300.000 посетилаца. Данас је један од најлепших спортских и забавних центара у Београду са 50 спортских игралишта, јога парком, трим стазом, мини голфом, банци џампингом, скијањем на води, роњењем и мноштвом кафеа и ресторана.

ЗЕМУН

Земун је београдска општина која се дичи сопственом дугом историјом и традицијом. Сматра се да је ово подручје било настањено још око 4.500 године п.н.е. У античком периоду познато је римско насеље Таурунум, али назив Земун потиче из познијег периода, вероватно због бројних земуница, станишта укопаних у тло и прекривених бусенима траве или трске. Земун са делом Београда на јужној обали Саве и Дунава дели заједничку судбину и ратну историју. Без обзира да ли су освајачке војске долазиле са севера или југа, пут их је водио преко Београда и Земуна. Све до окончања Првог светског рата, Земун се налазио на угарској територији Аустро-угарске монархије. После присаједињења Србији, Земун је постао блиско повезан са Београдом на другој обали реке; изградњом Земунског моста 1934. године, створени су услови да се Земун и формално сједини са Београдом. Током немачке окупације, Земун је додељен на управљање Хрватској, а након окончања Другог светског рата поново је постао део јединственог Београда. Данас је Земун једна од централних београдских општина, познат по јединственом културном и амбијенталном карактеру.

BEER FEST

Са преко 500.000 посетилаца за пет дана, и огромним публицитетом који га прати, Belgrade Beer Fest™ је израстао у један од заштитних знакова Београда и један од најпрепознатљивијих туристичких производа које престоница Србије нуди. Током претходних 17 година фестивал је посетило преко 9 милиона посетилаца, од чега више стотина хиљада туриста, одржано је преко 920 музичких наступа и могло се дегустирати преко 500 брендова пива. Belgrade Beer Fest је међу ретким фестивалима у свету који има бесплатан улаз, а музички програм и продукцију на висо-

ком нивоу и уз светске стандарде. Само на Beer Fest-у је могуће бесплатно уживати у наступима бендова као што су *Simple Minds*, *The Stranglers*, *Róisín Murphy*, *Rudimental*, *CeeLo Green*, *Asian Dub Foundation*, *Marky Ramones*, *Blitzkrieg*, *Uli Jon Roth*, *Stereo MC's*, итд. Порука коју са собом носе посетиоци из других земаља – да је Србија гостопримљива земља, жељна дружења и интеракције са окружењем, најважнија је и немерљива вредност Belgrade Beer Fest™ -а.

